Kidričevo • *Občina za odstranitev spomenika ni imela soglasja ZVKDS*

Kidrič pokopan 65 let, a še vedno dviguje prah in sprož

Kot smo poročali, se je občina Kidričevo ob Tovarniški cesti v neposredni bližini Mercatorjeve živilske prodajalne lotila urejanja parkovne površine. Za ta namen so od NLB odkupili tudi zemljišče za ceno 60.000 evrov. Skupno računajo, da bodo za ureditev parka, ki ga bodo poimenovali park miru ali park spominov, namenili okrog 100.000 evrov.

Pripravljalna dela, ki med drugim zajemajo odstranitev zarasti, žive meje, grmičevja in drugega zelenja ter obstoječih spomenikov, je občina pričela v začetku meseca, takoj po velikonočnih praznikih. Ko so podrli aluminijasto skulpturo in steber, na katerem je nekoč stal kip Borisa Kidriča (oboje je delo akademskega kiparja Viktorja Gojkoviča in je pod kulturno-varstveno zaščito), je to med nekaterimi krajani poželo precejšnje neodobravanje. Spomenik je na tem mestu stal od leta 1973. V zadnjem desetletju se vsake toliko okrog spomenika precej zaiskri. Pred sedmimi leti je s podstavka izginil Kidričev kip. Kasneje so njegovo kopijo postavili pred Talumovo upravno stavbo. Na prazen podstavek oz. steber v središču Kidričevega so doslej že dvakrat položili svinjsko glavo, nazadnje letos v času novoletnih praznikov.

Foto: Martin Ozmec

Bronasti kip Borisa Kidriča je s podstavka v središču Kidričevega izginil v začetku leta 2011. Kopijo kipa so nato postavili pred tovarno Talum.

Avtorjeva hči: »Spomenik podrli brez kulturnovarstvenega soglasja«

Občina Kidričevo načrtov o urejanju parka spominov ni nikoli skrivala. O njih so v javnosti veliko govorili, pripravili javno predstavitev projekta, vse postopke je potrjeval občinski svet. Sedaj, ko so Gojkovičevo umetniško delo – skulpturo in steber podrli, je v kraju nastal revolt. Oglasila se je hči kiparja Janja Gojkovič, ki dejanja občine obsoja in so po njenem mnenju nesprejemljiva. »Gre za rušenje javnih spomenikov in radiranje naše dediščine. Župan je spomenik podrl na svojo roko, brez kulturnovarstvenega soglasja in vednosti Zavoda za varstvo kulturne dediščine,« poudarja Gojkovičeva ter eksplicitno dodaja, da se je javno oglasila zgolj iz razloga, ker občina ni pridobila soglasja Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (ZVKDS) za poseg v spomenik.

ZVKDS pritrjuje: »Šlo je za nedovoljen poseg«

Konservatorski svetovalec iz mariborske območne enote ZVKDS Dean Damjanović je pojasnil: »12. aprila smo prejeli elektronsko sporočilo, v katerem smo bili obveščeni, da je prišlo do nedovoljenega posega – odstranitve enote kulturne dediščine Kidričevo – spomenik Borisu Kidriču. Enota je vpisana v Register nepremične kulturne dediščine pod evidenčno številko 24684 ter se varuje v prostorskih aktih. Spomenik je bil postavljen leta 1973 in je kiparsko delo akademskega kiparja Viktorja Gojkoviča ter arhitekta Branka Kocmuta. Javni spomenik je bil vpisan v evidenco nepremičnih kulturnih spomenikov zaradi same umetniške vrednosti spominskega obeležja, katerih avtorji so uveljavljena imena v slovenskem prostoru, kakor tudi osebnosti, po kateri je kraj dobil ime. Po ogledu kraja v petek, 13. aprila, je bilo ugotovljeno, da je spomenik v celoti odstranjen. Poudarjamo, da na našo ustanovo nismo prejeli nikakršne vloge za odstranitev spomenika. Še isti dan smo podali prijavo na inšpektorat za kulturo in medije zaradi nedovoljenega posega – odstranitve enote kulturne dediščine. Vsi nadaljnji postopki so v pristojnosti inšpektorata.«

„Enota dediščine Kidričevo – Spomenik Borisu Kidriču je vpisana v Register nepremične kulturne dediščine in se varuje v prostorskih aktih. Za vsak poseg v enoto dediščine je treba pridobiti kulturnovarstvene pogoje in kulturnovarstveno soglasje ZVKDS, za odstranitev pa soglasje ministra za kulturo. Zavod in ministrstvo sta bila 12. aprila obveščena o odstranitvi kipa. Zavod je dan kasneje preveril stanje na terenu in ugotovil, da je bil spomenik v celoti odstranjen, pri čemer niti zavod niti ministrstvo nista prejela vloge za izdajo soglasja za odstranitev," so povedali na ministrstvu za kulturo.

Foto: Martin Ozmec

Aluminijasta skulptura in steber, na katerem je stal Kidričev kip (glava), sta pod kulturno-varstveno zaščito. Občina je naročila njuno odstranitev, ne da bi za to pridobila soglasje ZVKDS.

Župan: »Skulpturo bomo obnovili in ponovno postavili«

Vodja ZVKDS, OE Maribor, Srečko Štajnbaher je bil ves čas vključen v postopke načrtovanja parka. Udeležil se je tudi januarske javne razprave in idejo pozdravil. Tokrat ga nismo uspeli priklicati, ker je na daljšem dopustu. Da so ves čas sodelovali z ZVKDS, poudarja tudi kidričevski župan Anton Leskovar in dodaja: »Kljub temu da je bil ZVKDS v postopku priprave dokumentacije vseskozi prisoten, jih o začetku izvedbe del res nismo uradno obvestili. Aluminijasto skulpturo, delo kiparja Gojkoviča, bomo počistili (peskali), postavili nazaj v prostor in se o tem z avtorjem spomenika tudi posvetovali. Spomenika Borisa Kidriča v parku ne bomo postavljali, ker stoji pred tovarno Talum. S krajinskim arhitektom Boštjanom Vaudo, akademskim slikarjem Tomažem Plavcem in podjetjem Talum smo v dogovorih, da se bo v parku postavil tudi osrednji spomenik, ki bi bil iz aluminija. Gojkovičevo aluminijasto skulpturo pa bomo prav tako ponovno postavili.«

Mojca Zemljarič

Foto: splet

je predsedoval slo pobojev ter množi s Slovenskega. V s 1945 zahteval izg »brez odvečne ser kjer je bilo osredn kočevskih Nemce Kidričevo. Po letu ministra za indus zveznega gospoda industrializacijo objektov, naciona kmetijstva ter raz inštitutov. Prebiv pomanjkanja osn še leta po vojni oc zavezniki. Po vojn je v Beogradu, za grobnici narodnih ljudje izrazito bip zagovorniki leve p razvoja gospodar nasprotniki (pred poboje stotine ne Približno enako je Kidričevem, nasel Kidriču tako nika

proža vihar

Foto: splet

Dve resnici o Borisu Kidriču

Boris Kidrič je že v času pred drugo svetovno vojno deloval v komunistični partiji, kasneje je bil med njenimi najvplivnejšimi funkcionarji. Po vojni je predsedoval slovenski vladi, in to ravno v času povojnih pobojev ter množičnega izgona štajerskih in kočevskih Nemcev s Slovenskega. V svojem javnem govoru v Mariboru je junija 1945 zahteval izgon nemško govorečega prebivalstva, in to »brez odvečne sentimentalnosti«. Naselje Strnišče oz. Šterntal, kjer je bilo osrednje zbirno taborišče za pregon štajerskih in kočevskih Nemcev, je bilo kasneje po njem preimenovano v Kidričevo. Po letu 1946 je opravljal funkcijo jugoslovanskega ministra za industrijo, kasneje pa vodil plansko komisijo zveznega gospodarskega sveta. Zavzemal se je za čimprejšnjo industrializacijo dežele, izgradnjo velikih tovarn, energetskih objektov, nacionalizacijo zasebnih podjetij in kolektivizacijo kmetijstva ter razvoj znanosti in izgradnjo znanstvenih inštitutov. Prebivalstvo je bilo medtem zaradi hudega pomanjkanja osnovnih dobrin – hrane, blaga in obleke –tako še leta po vojni odvisno od pomoči, ki so jo pošiljali zahodni zavezniki. Po vojni je bil proglašen za narodnega heroja. Umrl je v Beogradu, za levkemijo, star 41 let, leta 1953. Pokopan je v grobnici narodnih herojev v Ljubljani. O Borisu Kidriču imajo ljudje izrazito bipolarno mnenje. Njegovi privrženci, v glavnem zagovorniki leve politične opcije, ga zaradi industrializacije in razvoja gospodarstva slavijo kot narodnega heroja. Druga stran, nasprotniki (predvsem z desne politične strani), ga krivijo za poboje stotine nedolžnih žrtev po koncu druge svetovne vojne. Približno enako je o Kidriču razdeljeno tudi mnenje ljudi v Kidričevem, naselju, ki je po njem dobilo ime. Ideološki boj o Kidriču tako nikakor ne zamre. Pa čeprav je pod rušo že 65 let.

Vir: Wikipedia